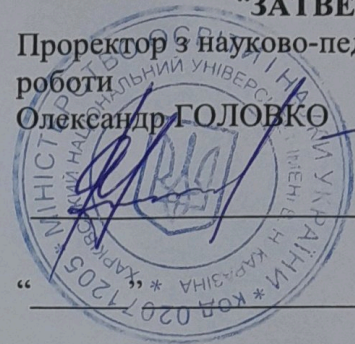

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра англійської філології
Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша
Кафедра романської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО

2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Сучасні філологічні концепції
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (китайська та англійська мови)
(шифр і назва)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-німецька, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша-французька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша-іспанська, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша-китайська
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / на вибір)

факультет ІНОЗЕМНИХ МОВ

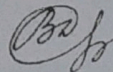
2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету іноземних мов
"26" серпня 2022 року, протокол № 8

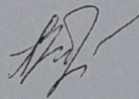
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: МОРОЗОВА Олена Іванівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології; Олександр РЕБРІЙ, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша; ЧЕРКАШИНА Тетяна Юріївна, доктор філологічних наук, доцент, завідувача кафедрою романської філології та перекладу.

Програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол від "26" серпня 2022 року № 1
Завідувача кафедрою англійської філології

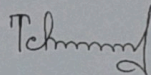
Вікторія САМОХІНА

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
Протокол від "26" серпня 2022 року № 1
Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

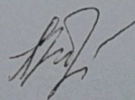
Програму схвалено на засіданні кафедри романської філології та перекладу
Протокол від "26" серпня 2022 року № 7
Завідувача кафедрою романської філології та перекладу

Тетяна ЧЕРКАШИНА

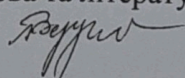
Програму погоджено з гарантими освітньо-професійних програм Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (китайська та англійська мови)

Гарант освітньої програми Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

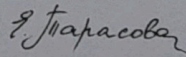
Олександр РЕБРІЙ

Гарант освітньої програми Німецька мова та література і переклад та англійська мова

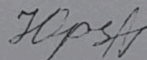
Лілія БЕЗУГЛА

Гарант освітньої програми Французька мова та література і переклад та англійська мова

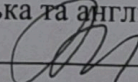
Олена ТАРАСОВА

Гарант освітньої програми Переклад (іспанська та англійська мови)

Ігор ОРЖИЦЬКИЙ

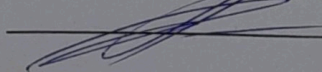
Гарант освітньої програми Переклад (китайська та англійська мови)

Світлана ВІРОТЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від "26" серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Сучасні філологічні концепції” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів

спеціальність 035 Філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (китайська та англійська мови)

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-німецька, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша-французька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша-іспанська, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша-китайська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування фундаментальних уявлень про аналіз тексту з позицій сучасних мовознавчих, перекладознавчих, літературознавчих підходів; комплексний лінгвістичний, перекладознавчий, літературознавчий аналіз текстів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – ознайомити студентів з основними лінгвістичними, перекладознавчими, літературознавчими концепціями; навчити аналізувати текст з позицій різних філологічних концепцій.

Загальні компетентності:

- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення як стандартних, так і інноваційних завдань у практичних ситуаціях;
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

- Здатність вільно орієнтуватися в сучасних напрямках і школах мовознавства, літературознавства і перекладознавства;
- Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства;
- Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов і літератур, що вивчаються, та перекладу;
- Здатність до критичного осмислення історичних надбань, новітніх досягнень та перспектив розвитку філологічної науки;
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій;
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань;
- Усвідомлення сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв’язку в цілісній системі знань.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
26 год.	6 год.
Практичні	
6 год.	4 год.
Самостійна робота	
88 год.	110 год.

1.6. Програмні результати навчання:

- Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, перекладознавстві і літературознавстві;
- Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства, мовознавства та перекладознавства;
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;
- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні перекладознавчі теорії.

Комунікативно-функціональний підхід. Скопос теорія і нормативна теорія перекладу. Культурологічний «поворот» у перекладознавстві. Діяльнісний аспект вивчення перекладу (когнітивні і психолінгвістичні студії).

Тема 2. Сучасні літературознавчі теорії.

Компаративістика. Когнітивістика. Мультикультуралізм. Екокритика.

Тема 3. Сучасні мовознавчі теорії.

Мультимодальна лінгвістика. Метаграфеміка. Інтермедійність та трансмедійність Аналіз мультимедійних текстів (статичних та динамічних)

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	разом	Кількість годин						
		денна форма			заочна форма			
		у тому числі			разом	у тому числі		
лекц.	практ.	с.р.	лекц.	практ.	с.р.			
Тема 1. Сучасні перекладознавчі теорії	40	10	2	28	40	2	2	36
Тема 2. Сучасні літературознавчі теорії	40	8	2	30	40	2	2	36
Тема 3. Сучасні мовознавчі теорії	40	8	2	30	40	2		38
Разом годин	120	26	6	88	120	6	4	110

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасні перекладознавчі теорії	2/2
2.	Сучасні літературознавчі теорії	2/2
3.	Сучасні мовознавчі теорії	2
	Усього	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання наукової літератури	88/110
	Разом	88/110

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені.

7. Методи навчання

Робота з книгою, кінотекстом, ілюстрація, вправа, аналітичний, дедуктивний, індуктивний, проблемний, дослідницький.

8. Методи контролю

1. Метод письмового контролю: письмовий залік/екзамен.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, відвідування лекцій	Залік/екзамен	Сума
60	40	100

Критерії оцінювання:

Оцінювання складається з двох компонентів: (1) робота в семестрі (60 балів); (2) залік/екзамен (40 балів)

(1). Робота в семестрі. Студент отримує бали за виконання завдань самостійної роботи (35 б.), участь у практичних заняттях (25 б.).

Критерії оцінювання та бали:

5 б: розгорнута, максимально повна відповідь;

4 б: розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації, яка, проте, не має ключового значення;

3 б: відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації;

2 б: відповідь в припустимому обсязі, певна частина інформації пропущена, наявні окремі помилки;

1 б: відповідь в мінімальному припустимому обсязі, значна частина інформації пропущена, наявні серйозні помилки;

0 б: відповідь в недостатньому обсязі, випущена більша частина ключової інформації; інформація перекручена або спотворена / відсутність відповіді взагалі.

(2). Залік/екзамен (40 б.). Проходить у формі виконання письмового есе (питання з лінгвістики оцінюється в 15 балів максимально, з перекладознавства 15 балів максимально, з літературознавства 10 балів максимально).

Критерії оцінювання та бали питання з лінгвістики та перекладознавства:

15 б: розгорнута, максимально повна відповідь;

12 б: розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації, яка, проте, не має ключового значення;

9 б: відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації;

6 б: відповідь в припустимому обсязі, певна частина інформації пропущена, наявні окремі помилки;

4 б: відповідь в мінімальному припустимому обсязі, значна частина інформації пропущена, наявні серйозні помилки;

2 б: відповідь в недостатньому обсязі, випущена більша частина ключової інформації; інформація перекичнена або спотворена / відсутність відповіді взагалі.

Критерії оцінювання та бали питання з літературознавства:

10 б: розгорнута, максимально повна відповідь;

8 б: розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації, яка, проте, не має ключового значення;

6 б: відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації;

4 б: відповідь в припустимому обсязі, певна частина інформації пропущена, наявні окремі помилки;

2 б: відповідь в мінімальному припустимому обсязі, значна частина інформації пропущена, наявні серйозні помилки;

0 б: відповідь в недостатньому обсязі, випущена більша частина ключової інформації; інформація перекичнена або спотворена / відсутність відповіді взагалі.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

З лінгвістики

1. Воробйова О. П. Смак «Шоколаду»: інтермедіальність й емоційний резонанс. *Вісник КНЛУ. Серія «Філологія»*. 2012. Т. 15. № 1. С. 5–11.
2. Колегаєва І. М. Поліmodalьність відчуттів у дзеркалі полікодовості тексту, або ще раз про антропоцентризм у лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*. 2015. Вип. 2. С. 105–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zrgf_2015_2_16
3. Макарук Л. Л. Мультиmodalьність та полікодовість у сучасних лінгвістичних студіях: школи, постаті, підходи. *Актуальні питання іноземної філології*. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. № 9. С. 133–142.
4. Маріна О. С. Інтердискурсивність у конструюванні парадоксальності в сучасному англomовному поетичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2017. Вип. 64, ч. 2. С. 20–25.
5. Солощук Л. В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі: монографія. Харків: Константа, 2006. 300 с.
6. Сподарик О. Функційний аналіз параграфемного коду полікодового художнього прозового тексту. *Науковий Вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 3. С. 281–287.

7. Шамаєва Ю. Ю. Мультимодальність концептів базових емоцій в англomовному фентезійному дискурсі А. Сапковського «Відьмак». *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2020. Вип. 92. С. 59–65.
8. Morozova O. Monomodal and multimodal instantiations of conceptual metaphors of Brexit. *LEGE ARTIS Language yesterday, today, tomorrow*. 2017. Vol. II. No 2. P. 250–283.
9. Morozova O. I. Transparency across semiotic modes: An ecological stance. *Language – Literature – the Arts: A Cognitive-Semiotic Interface*. 2017. P. 49–68.
10. Torop P. The textual issues of meaning-making in theatre and film: a semiotic introduction. *Cognition, communication, discourse*. 2019. No. 19. P. 20–28. DOI: 10.26565/2218-2926-2019-19-02
11. Миславський В. Кінословник. Терміни. Визначення. Жаргонізми. 2007. 328 с.

З перекладознавства

1. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. За ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 560 с.
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 3 : за ред.: Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченко та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 312 с.
3. Енциклопедія перекладознавства. За ред. О.А.Кальниченко та Л.М.Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2003. 275 с.
5. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
7. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ : Факт – Наш час, 2006. 344 с.
8. Bassnett S. *Constructing Cultures: Essays on Literary Translation*. Clevedon : Multilingual Matters, 1998. 143 p.
9. Lefevere A. *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame*. London, New York : Routledge, 1992. 176 p.
10. Newmark P. *A Textbook of Translation*. London, New York : Prentice-Hall, 1988. 292 p.
11. Seleskovitch D., Lederer M. *Interpreter pour traduire*. Paris : Didier Erudition, 1993. 311 p.
12. *The Translation Studies Reader*. [ed. by L. Venuti]. London, New York : Routledge, 2000. 524 p.
13. Venuti L. *The Translator's Invisibility. A history of Translation*. London, New York : Routledge, 2004. 353 p.

З літературознавства

Основна література

1. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство та культурологія; [пер. з англ. О. Погинайко]. Київ : Смолоскип, 2008. 360 с.

Допоміжна література

1. Астрахан Н. І. Буття літературного твору: аналітичне та інтерпретаційне моделювання. Київ: Академвидав, 2014. 429 с.
2. Блум Г. Західний канон: Книги на тлі епох. Київ, 2007. 720 с.

3. Бовсунівська Т. Когнітивна жанрологія і поетика. Київ : Київський університет, 2010. 180 с.
4. Висоцька Н. О. Єдність множинного: американська література кінця XX – початку XXI століть у контексті культурного плюралізму. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. 456 с.
5. Жангожа Р. Мультикультуралізм: pro et contra. Київ, 2016. 208 с.
6. Корвін-Петровська Д. Проблеми поетики прозового опису; пер. з польск. З. Рибчинська. Львів : Літопис, 2009. 208 с.
7. Література. Теорія. Методологія / Д. Уліцька; [пер. з польськ. Яковенка С.]. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 543 с.
8. Літературознавча енциклопедія: [у 2 т.] / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. К. : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с. (Енциклопедія ерудита).
9. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. Київ : Основи. 2018. 420 с.
10. Сучасна літературна компаративістика: стратегія і методи / за заг. ред. Дмитра Наливайка, 2009. 489 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Bezemer J., Jewitt C. Multimodality: A Guide for Linguists. *Research Methods in Linguistics* *Second Edition*. 2018. P. 281–304.
https://www.academia.edu/37101521/Multimodality_A_guide_for_linguists
2. Forceville Ch. A course in pictorial and multimodal metaphor. URL: <http://semioticon.com/sio/courses/pictorial-multimodal-metaphor/>
3. Glossary of multimodal terms. URL: <https://multimodalityglossary.wordpress.com/>
4. Introduction to theory of literature. url: <https://oyc.yale.edu/english/engl-300>